

Šuvēja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – šuvējs.
2. Profesijas kods – 7531 01.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– šuvējs šuj šūto izstrādājumu (turpmāk – izstrādājums) pilna procesa apjomā vai veic atsevišķu mezglu apstrādi atbilstošā kvalitātē un termiņā, ievērojot dotos tehniskos noteikumus.
Šuvējs var strādāt masveida šūšanas ražošanas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sagatavot darbavietu atbilstoši dotajam uzdevumam, izvēloties piemērotus palīgmateriālus, instrumentus, iekārtas un to palīgierīces.
2. Spēja izvēlēties tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošu mezglu apstrādi.
3. Spēja izvēlēties tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošus palīgmateriālus un furnitūru.
4. Spēja komplektēt detaļas atbilstoši atzīmēm uz piegrieztajām detaļām.
5. Spēja pārbaudīt piegriezto detaļu atbilstību izgatavojamam mezglam, ņemot vērā pieļaujamās nobīdes piegriezumos.

6. Spēja piegriezt atsevišķas detaļas vai elementus, ņemot vērā tehnoloģiskos noteikumus, izmantojot dotos lekālus vai piegrieztnes un atbilstošus instrumentus.

7. Spēja novērtēt šūšanas iekārtu vizuālo un tehnisko atbilstību iekārtu tehniskās dokumentācijas prasībām.

8. Spēja veikt šūšanas iekārtu tehnisko apkopi atbilstoši iekārtu lietošanas un tehniskās dokumentācijas prasībām.

9. Spēja kvalitatīvi sašūt izstrādājumus, patstāvīgi izvēloties atbilstošās iekārtas un instrumentus.

10. Spēja sagatavot izstrādājumus laikošanai, lietojot atbilstošās iekārtas, palīgmateriālus un instrumentus.

11. Spēja regulēt iekārtas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un higrotermiskās apstrādes parametriem.

12. Spēja veikt nepieciešamo izstrādājumu detaļu apstrādi un dublēšanu ar palīgmateriāliem pirms mezglu šūšanas.

13. Spēja izgatavot izstrādājumus, ievērojot šūšanas secību un dotos tehnoloģiskos norādījumus.

14. Spēja novērst sīku defektu šūšanas un higrotermisko iekārtu darbībā, ievērojot iekārtu tehniskās dokumentācijas prasības.

15. Spēja izvēlēties un veikt izstrādājumu materiālam atbilstošas starpoperācijas un gala higrotermisko apstrādi.

16. Spēja labot izstrādājumu, novērtējot defekta veidu, izvēloties piemērotākos materiālus un apstrādi tā novēršanai.

17. Spēja sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem aktuālu jautājumu risināšanā.

18. Spēja organizēt darbu saskaņā ar termiņiem, resursiem, kvalitātes prasībām, izrādot patstāvību un ieinteresētību resursu taupībā.

19. Spēja aizpildīt iekšējo dokumentāciju atbilstoši konkrētās darbības reglamentējošai dokumentācijai.

20. Spēja ievērot darba aizsardzības prasības, veikt darba pienākumus, nekaitējot savai un kolēģu veselībai.

21. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības un veikt darba pienākumus, nekaitējot videi.

22. Spēja veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

23. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

24. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

25. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

26. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju.

27. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Saprast doto uzdevumu pēc tehniskā zīmējumu, tehnoloģiskās kartes vai paraugmodeļa.

2. Novērtēt piegriezto izstrādājumu atbilstību tehnoloģiskajiem norādījumiem.

3. Izvēlēties veicamajam darbam atbilstošas iekārtas, to palīgierīces un instrumentus.

4. Saprast atzīmju nozīmi uz piegrieztajām izstrādājuma detaļām.

5. Komplektēt (kombinēt) izstrādājumu detaļas.

6. Noteikt izstrādājumu detaļu atbilstību izgatavojamam mezglam.

7. Lietot tehnoloģiskajiem norādījumiem atbilstošus palīgmateriālus un furnitūru.

8. Veikt šūšanas un higrotermisko iekārtu vizuālo un tehnisko pārbaudi pirms darba sākšanas.

9. Veikt šūšanas iekārtu tehnisko apkopi.

10. Sagatavot piegriezto izstrādājumu laikošanai.
11. Veikt iekārtu tehnoloģiskās regulēšanas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un higrotermiskās apstrādes parametriem.
12. Piegriezt atsevišķus detaļu elementus un palīgmateriālus, lietojot lekālus vai piegrieztnes.
13. Apstrādāt izstrādājumu detaļas pirms mezglu šūšanas.
14. Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.
15. Šūt izstrādājumus.
16. Novērst sīkos defektus šūšanas iekārtu darbībā.
17. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemties atbildību un kontroli par sava darba rezultātu.
18. Izvēlēties izstrādājumu materiāliem atbilstošu termisko apstrādi.
19. Veikt izstrādājumu materiālam atbilstošas starpperācijas un gala higrotermisko apstrādi.
20. Atpazīt izstrādājumu konstruktīvās detaļas un konstruktīvos elementus.
21. Izvērtēt izstrādājumu defektus.
22. Izvēlēties izstrādājumu labošanai nepieciešamos materiālus un apstrādes veidu.
23. Labot izstrādājumus.
24. Sadarboties ar darba vadītāju un kolēģiem.
25. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
26. Aizpildīt iekšējo dokumentāciju atbilstoši konkrētās darbības reglamentējošai dokumentācijai.
27. Sakārtot savu darba vietu, sākot un beidzot darbu.
28. Iekārtot darba vietu atbilstoši veicamajam uzdevumam.

29. Ievērot darba aizsardzības noteikumus.
30. Ievērot vides aizsardzības prasības.
31. Pārvaldīt valsts valodu.
32. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
33. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
34. Sniegt pirmo palīdzību.
35. Ievērot darba tiesisko attiecību prasības.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. komercdarbības pamati;
- 1.2. izstrādājumu konstruēšana;
- 1.3. izstrādājumu dekorēšanas tehnikas.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. šūšanas iekārtas;
- 2.2. higrotermiskās iekārtas;
- 2.3. izstrādājumu tehnoloģiskās kartes;
- 2.4. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģija;
- 3.2. izstrādājumu sagatavošana laikošanai;
- 3.3. izstrādājumu izgatavošanas materiāli un to īpašības;
- 3.4. tekstilnozarē lietojamās furnitūras un to veidi;
- 3.5. tehnoloģiskie norādījumi šūšanā;
- 3.6. izstrādājumu labošana;
- 3.7. šūšanas iekārtu regulācija;
- 3.8. šūšanas iekārtu tehniskā apkope;
- 3.9. higrotermiskā apstrāde;
- 3.10. valsts valoda;
- 3.11. viena svešvaloda saziņas līmenī;

- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. darba tiesiskās attiecības;
- 3.15. darbavietas ergonomika;
- 3.16. pirmā palīdzība;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.18. tehniskā dokumentācija un dokumentu noformēšanas pamati.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Pilna izstrādājuma šūšana.	1.1. novērtēt piegriezto izstrādājumu. iepazīties ar tehnisko dokumentāciju (modeļa tehniskais zīmējums, modeļa tehniskais apraksts, tehnoloģiskā karte); 1.2. sagatavot darba vietu atbilstoši veicamajam darbam; 1.3. izvēlēties veicamajam darbam atbilstošās iekārtas un instrumentus; 1.4. veikt iekārtu tehniskās regulācijas atbilstoši paredzētajiem šūšanas un hidrotermiskās apstrādes parametriem; 1.5. pārbaudīt detaļu atbilstību izgatavojamam mezglam; 1.6. izvēlās atbilstošus palīgmateriālus un furnitūru; 1.7. sagatavot izstrādājumu laikošanai; 1.8. veikt izstrādājumu šūšanu atbilstoši dotajiem norādījumiem; 1.9. veikt atsevišķu mezglu un detaļu apstrādi; 1.10. veikt sīku tehnisku defektu novēršanu šūšanas iekārtām; 1.11. veikt iekārtu tehnisko apkopi.
2. Higrotermiskā apstrāde.	2.1. izvēlēties audumam atbilstošo termisko apstrādi; 2.2. veikt starpoperāciju higrotermisko apstrādi; 2.3. veikt gatavā izstrādājuma higrotermisko apstrādi.
3. Atsevišķu detaļu piegriešana.	3.1. izvietot lekālus un piegrieztnes uz auduma; 3.2. piegriezt atsevišķas detaļas izmantojot gatavos lekālus un piegrieztņi.

4. Apģērbu labošana.	4.1.izvērtēt apģērbu defektus; 4.2.izvēlēties labošanai nepieciešamos materiālus un apstrādes veidus; 4.3.veic apģērbu labošanu.
5. Darba vietas organizēšana.	5.1.ievērot darba drošības instrukcijas; 5.2.izturēt tīru un sakoptu darba vidi; 5.3.sadarboties ar darba kolēģiem; 5.4.organizēt darbu saskaņā ar termiņiem, resursiem un kvalitātes prasībām; 5.5.aizpildīt iekšējo dokumentāciju.

Šuvēja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Andra Garkāja –	eksperts, SIA "NYBO Dobeļe", konstruēšanas departamenta vadītāja;
Indra Salceviča –	eksperts, SIA "SALT", valdes priekšsēdētāja;
Maruta Mikožāne –	eksperts, I.U. "Valērija B", modiste;
Māra Pērkone –	eksperts, I.U. "Valērija B", šuvēja;
Valērija Baltā –	eksperts, I.U. "Valērija B", vadītāja;
Raina Vīra –	moderators, RISEBA, asoc. prof.;
Jolanta Brilte –	moderators, SIA Biznesa augstskola Turība, projekta vadītāja.

Šuvēja profesijas standarta eksperti:

Guntis Strazds –	biedrība "Vieglās rūpniecības uzņēmumu asociācija", prezidents;
Ludmila Jevsejenkova –	A/S "Lauma" apvienotā arodorganizācija, priekšsēdētāja.